

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 2Co/115/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7622205200
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Slovinská
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2023:7622205200.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Slovinskej a sudkýň JUDr. Zuzany Matyiovej a JUDr. Olgy Mičietovej v spore žalobcu A. B. C., nar. XX.X.XXXX, bývajúceho v D. E. F., G. H. XXXX/XX, zastúpeného JUDr. Marcelou Kuníkovou, advokátkou so sídlom v D. E. F., I. XXXX/XX, proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Štúrova 2, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves č.k. 1C/93/2022-156 zo dňa 2.6.2023, takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Stranám sporu trovy odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

1.Okresný súd Spišská Nová Ves ako súd prvej inštancie rozsudkom č.k. 1C/93/2022-156 zo dňa 2.6.2023 zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa od žalovaného domáhal náhrady škody vo výške 4.701,96 € a náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 40.000 € s úrokom z omeškania a požadoval aj náhradu trov konania.

2.Žalobu žalobca odôvodnil tým, že uznesením príslušníka PZ zo dňa 30.6.2010, č.k. ČVS: ORP-587/OEK-SN-2009 boli voči nemu vznesené obvinenia pre trestný čin sprenevery podľa § 213 ods. 1 a pre trestný čin poškodzovania veriteľa podľa § 239 ods. 1 písm. a/ a ods. 4 Trestného zákona. Proti tomuto uzneseniu podal žalobca sťažnosť, ktorá bola prokurátorom Okresnej prokuratúry Spišská Nová Ves ako nedôvodná zamietnutá a následne boli vykonávané úkony v prípravnom konaní. Zo strany Okresnej prokuratúry Spišská Nová Ves bola podaná dňa 1.3.2014 obžaloba pre uvedené skutky, pričom Okresný súd Rožňava, ktorý vo veci konal, uznesením č.k. 3T 111/2013 z 19.11.2013 žalobu odmietol a trestnú vec vrátil do prípravného konania. Voči uzneseniu podal prokurátor sťažnosť, o ktorom rozhodoval Krajský súd v Košiciach, ktorý uznesením č.k. 8To 128/2013 z 20.01.2014 potvrdil uznesenie Okresného súdu Rožňava. Následne uznesením Okresnej prokuratúry Spišská Nová Ves č.k. 2Pv 3/18/8810-82 zo dňa 19.12.2019, ktoré sa stalo právoplatným 3.2.2020, sa zastavilo trestné stíhanie žalobcu vo vzťahu k trestnému činu poškodzovania veriteľa a trestné stíhanie pre trestný čin sprenevery bolo vylúčené na samostatné konanie, ktoré je v súčasnosti prerušené. Voči žalobcovi teda bolo nezákonne vznesené obvinenie pre prečin poškodzovania veriteľa a uznesenie o vznesení obvinenia je teda nezákonné. Nezákonné bolo aj uznesenie prokurátora okresnej prokuratúry, ktorým prokurátor zamietol ako nedôvodnú sťažnosť žalobcu proti uzneseniu o vznesení obvinenia a v rozpore so zákonom bola na neho podaná obžaloba. V dôsledku nezákonnosti týchto rozhodnutí došlo napokon k zastaveniu trestného stíhania obvineného. Žalobca dôvodil, že obvinenie a následné aj trestné stíhanie ho veľmi ťažko zasiahli tak v súkromnom, ako i v spoločenskom i pracovnom živote, čo sa odrazilo na

jeho zdraví, zasiahlo aj do jeho dobrého mena, cti, dôstojnosti a prejavilo sa to aj po materiálnej stránke. Do začatia trestného konania bol jeho život bezúhonný, každý si ho vážil, považoval ho za človeka s veľkým srdcom, avšak po obvinení sa od neho odvracali nielen dobrí známi susedia, priatelia, ale aj dodávatelia a širšia rodina. Všetko sa to odrazilo aj v rodinnom živote, čo dospelo takmer k rozvodu, pretože trpeli aj nedostatkom finančných prostriedkov z dôvodu straty investorov a dodávateľov, ktorí boli svedkami v trestnom konaní. Tieto nedorozumenia boli nielen medzi žalobcom a jeho manželkou, ale aj vo vzťahu k dorastajúcim deťom. Žalobca v súvislosti s trestným stíhaním zažíval obrovský stres a bol nútený vyhľadať až odbornú pomoc psychiatra a odrazilo sa to aj na jeho zdraví. Škodu, ktorú si žalobca uplatnil vznikla následkom trov právneho zastupovania žalobcu v proti nemu vedenom trestnom konaní, pričom vynaložil v trestnom konaní na trovy právneho zastúpenia advokátmi JUDr. Petrom Balaškom a JUDr. Helena Knopovou spolu 4.701,96 €. Požadoval aj náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za nezákonné trestné stíhanie v trvaní dvoch rokov, ako aj nezákonného podania obžaloby, pričom táto suma je odôvodnená dĺžkou trestného stíhania a mierou zásahu. Nárok žalobcu teda opieral o zákon č. 514/2003 Z.z. potom, čo v súlade s § 15 prostredníctvom právnej zástupkyne požiadal žalovanú o predbežné prerokovanie nároku, ktorá žiadosť bola doručená 15.2.2002 a dňom nasledujúcim po doručení sa teda žalovaná dostala do omeškania. Náhrady nemajetkovej ujmy sa domáhal v súlade s § 17 a nasl. cit. zák., ale aj § 1 a nasl. Občianskeho zákonníka.

3. Žalovaný listom z 8.7.2022 oznámil žalobcovi, že jeho nárok neuznáva. Toto stanovisko uviedol aj vo svojom vyjadrení k žalobe, pričom vzniesol aj námietku premlčania nároku žalobcu. Poukázal na to, že súčasná právna úprava v § 19 ods. 1 a 2 zák. č. 514/2003 Z.z. stanovuje objektívnu a subjektívnu lehotu premlčania práva na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci. Pokiaľ je však podmienkou uplatnenia práva na náhradu škody zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia orgánu verejnej moci, plynie trojročná premlčacia lehota odo dňa doručenia rozhodnutia príslušného orgánu, ktorým bolo zmenené alebo zrušené právoplatné rozhodnutie orgánu verejnej moci, ktorým bola škoda spôsobená. Objektívna premlčacia lehota je 10-ročná a začína plynúť odo dňa doručenia nezákonného rozhodnutia poškodenému. Pokiaľ teda žalobca odvodzuje svoj nárok na náhradu škody z nezákonného rozhodnutia v rozsahu uznesenia o vznesení obvinenia zo dňa 30.6.2010, toto bolo žalobcovi preukázateľne oznámené 9.7.2010 a objektívna lehota na uplatnenie práva na náhradu škody uplynula teda najneskôr 9.7.2020. Žalobca v tejto 10-ročnej lehote nielenže si svoj nárok neuplatnil žalobou na súde, ale ani v tejto lehote nedoručil žiadosť Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, pretože túto prijala Generálna prokuratúra SR až dňom 15.2.2022, teda po uplynutí objektívnej 10-ročnej lehote.

4. Na túto obranu žalovaného reagoval žalobca s tým, že žalovaný nesprávne aplikuje ust. § 19 zák. č. 514/2003 Z.z., keď opomína druhú vetu odseku 1 tohto ustanovenia. Zmysel tejto druhej vety je, že okamihom doručenia uznesenia o vznesení obvinenia sa poškodený nedozvedel o škode a mohol sa o nej dozvedieť až okamihom, kedy bolo uznesenie alebo obžaloba zrušené uznesením o zastavení trestného stíhania okresnej prokuratúry zo dňa 19.12.2019. Uznesenie o zastavení trestného stíhania bolo vydané 19.12.2019, žalobca nemá vedomosť o dátume jeho doručenia, avšak právoplatnosť nadobudlo dňa 3.2.2020, teda logicky bolo doručované v období medzi 19.12.2019 a 9.2.2020. Premlčacia doba uplynie najskôr uplynutím troch rokov odo dňa doručenia, čiže v období medzi 19.12.2022 až 9.2.2023. Žalobca si pritom svoj nárok uplatnil u žalovaného dňa 15.2.2022 svojou žiadosťou o predbežné prerokovanie nároku. Počas prerokovania nároku v zmysle § 19 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z. premlčacia doba neplynie. Na tieto tvrdenia opätovne reagoval v duplike žalovaný, poukázal na znenie relevantných ustanovení zák. č. 514/2003 Z.z. s tým, že systematickým a logickým extenzívnym výkladom súdna prax dospela k záveru, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť ani začaté. Zastavenie trestného stíhania znamená, že predpoklad o spáchaní trestného činu sa nenaplnil, teda vyšla najavo nezákonnosť rozhodnutia o začatí trestného stíhania. S poukazom na uvedenú judikatúru je možné pri zastavení trestného stíhania odvodzovať nárok na náhradu škody z uznesenia o začatí trestného stíhania, a nie z podanej obžaloby, ako to uvádza žalobca vo svojom vyjadrení zo 16.12.2022. Uznesenie Okresného riaditeľstva PZ SR Spišská Nová Ves bolo preukázateľne žalobcovi doručené 9.7.2020 a rozhodnutie okresnej prokuratúry zo dňa 19.12.2019 v spojení s rozhodnutím Krajskej prokuratúry v Košiciach o zastavení trestného stíhania bolo preukázateľne doručené dňa 23.12.2019. Subjektívna premlčacia lehota začala teda žalobcovi plynúť 23.12.2019 a uplynula 23.12.2022. Objektívna 10-ročná lehota začala žalobcovi plynúť doručením uznesenia o začatí trestného stíhania 9.7.2010 a uplynula

9.7.2020. Žalobca podal u žalovaného žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody dňa 15.2.2022 a žalobu na súde 7.10.2022 a žalovaný preto trvá na tom, že nárok žalobcu je premlčaný. Žalovaný reagoval aj na skutočnosť, že žalobca vyčítal žalovanému nesprávnu aplikáciu ust. § 19 zák. č. 514/2003 Z.z. s poukázaním na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp.zn. III. ÚS 44/2017 z 21.11.2017. Je pravda, že ústavný súd v tomto rozhodnutí zrušil rozhodnutie všeobecného súdu, ktorým bola zamietnutá žaloba o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím z dôvodu premlčania, nie však preto, že by súd nesprávne aplikoval uvedené ustanovenie, ale preto, že dospel k záveru, že vznesenie námietky premlčania v prejednávacom prípade bolo v rozpore s dobrými mravmi, keď objektívna 10-ročná lehota uplynula žalobcovi ešte predtým, než mu začala plynúť subjektívna trojročná lehota na uplatnenie nároku, avšak v prejednávacom prípade žalobcovi začala plynúť subjektívna lehota oznámením uznesenia o zastavení trestného stíhania dňa 23.12.2019 a objektívna lehota mu uplynula až 9.7.2020. Žalobca mal teda viac ako pol roka na to, aby si svoj nárok na náhradu škody uplatnil. Okrem toho v žiadosti o predbežné prerokovanie nároku zo dňa 15.2.2022 žalobca si uplatnil len náhradu škody a jeho súčasťou nebola škoda v súvislosti s prieťahmi konaní, teda v príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom. Tento nárok bol žalobcom uplatnený až v priebehu konania podaním zo dňa 9.1.2023.

5.Súd vo veci vykonal dokazovanie a vec právne posúdil podľa zák. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a zmene niektorých zákonov a to § 1, § 2, § 3 ods. 1, 2, 4, 5, ods. 1, 2 § 4, § 5, § 6 ods. 1, 2, § 9 ods. 1, § 15 ods. 1, § 16 ods. 1 až 4, § 17 ods. 1 až 4 §, 18 ods. 1 až 3, § 19 ods. 1, 2 a vo veci rozhodol.

6.Konštatoval, že spornou skutočnosťou bol namietaný premlčaný nárok žalobca a skutočnosť, že náhrada škody za nesprávny úradný postup nebola predmetom predbežného pojednania nároku. Súd poukázal na to, že vyzval zástupkyňu žalobcu na vyjadrenie k pojmovým znakom škody, ktorá sa v tomto smere vyjadriala tak, že súd pozná právo a to je zachytené v zápisnici dňa 22.3.2023 až v záverečnom prednese uviedla, že v dôsledku vznesenia obvinenia a vedenia trestného stíhania a nesprávneho úradného postupu bola žalobcovi spôsobená žalovaná škoda a nemajetková ujma.

7.Súd prvej inštancie vytýkal žalobcovi neplnenie si povinnosti produkovať dôkazy s tým, že snažil sa preniesť svoju dôkaznú povinnosť na súd, čo súd nepripustil. Konštatoval, že žalobca nepreukázal naplnenie pojmových znakov uplatneného nároku z titulu náhrady škody pri výkone verejnej moci, pretože ani v písomných podaniach ani na pojednávaní nepreukázal najmä príčinnú súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vzniknutou škodou, pričom túto okolnosť namietala žalovaná strana vo svojom písomnom podaní. Predmet sporu žalobca vymedzil v žalobe ako náhrada škody z nezákonného rozhodnutia a to nezákonného vznesenia obvinenia, pričom súd je viazaný len skutkovým stavom vymedzeným žalobe a nie právnou kvalifikáciou. Teda predmetom sporu sú dva nároky a to náhradu škody z nezákonného rozhodnutia a náhrada škody za nesprávny úradný postup a to prieťahy v konaní, ktorý nárok bol uplatnený až v priebehu súdneho sporu bez obligatórnej povinnosti podľa § 15. Súd prvej inštancie v odôvodnení sa plne stotožnil s tým stanoviskom, že platná úprava § 19 zák. č. 514/2003 Z.z. rozlišuje subjektívnu a objektívnu premlčaciu dobu, pričom subjektívna 3-ročná lehota plynie odo dňa, kedy sa poškodený dozvedel o škode. Pokiaľ je však podmienkou uplatnenia práva na náhradu škody zrušenia, alebo zmena právoplatného rozhodnutia orgánu verejnej moci táto 3-ročná premlčacia lehota plynie odo dňa doručenia oznámenia alebo rozhodnutia, ktorým bolo zmenené alebo zrušené právoplatné rozhodnutie orgánu verejnej moci, ktorým bola škoda spôsobená. Subjektívna premlčacia lehota začala žalobcovi plynúť 23.12.2019 a uplynula 23.12.2022, 10-ročná objektívna lehota začala žalobcovi plynúť doručením uznesenia o začatí trestného stíhania t. j. z 9.7.2010 a uplynula 9.7.2020. Žalobca podal u žalovaného žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody až 15.2.2022 a žalobu na súde 7.10.2022, teda po uplynutí objektívnej premlčacej lehoty. Vyplývalo z toho, že žalobca teda podal žalobu v rámci plynutia 3-ročnej premlčacej lehoty, avšak po uplynutí objektívnej premlčacej lehoty, a teda tento nárok žalobcu je premlčaný. Čo sa týka 2.časti žaloby v súvislosti s uplatneným nárokom na náhradu škody za nesprávny úradný postup a to prieťahy v konaní, pričom tento nárok bol uplatnený až v priebehu súdneho sporu vo vzťahu k priznaniu tomuto nároku bráni podstatná skutočnosť a to fakt, že táto časť žaloby nebola predmetom predbežného pojednania nároku, čo je obligatórnou podmienkou podania žaloby podľa § 15 cit.zák. Teda aj z týchto dôvodov žalobu ako neopodstatnenú zamietol. Toto zamietnutie žaloby sa vzťahuje i na nemajetkovú ujmu, pretože jej predpokladom jej priznania je úspešné uplatnenie a priznanie samotnej náhrady škody.

8.O trovách konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 CSP a úspešnému žalovanému priznal plnú náhradu trov konania.

9.Proti rozsudku podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. b/, d/, e/, f/ a h/ CSP. Považuje rozsudok súdu za nepreskúmateľný, nezrozumiteľný s tým, že súd nezaujal žiadne stanovisko k otázke rozporu námietky premlčania s dobrými mravmi a k citovanej judikatúre v tejto veci a taktiež, že sa nevysporiadal ani s vykonanými dôkazmi žalobcu, pokiaľ súd zamietol žalobu s odôvodnením, že uplatnený nárok bol premlčaný, žalobca poukázal na to, že pokiaľ ide o zodpovednosť za nezákonné rozhodnutie uplatnenie námietky premlčania žalovanou je nutné považovať za konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi, kedy sa na námietku neprihliada a berie sa do úvahy iba subjektívna premlčacia lehota. Poukázal pri tom a citoval známu judikatúru Najvyššieho súdu, ale aj Ústavného súdu SR. Súd prvej inštancie teda striktne interpretoval zákonné ustanovenia bez skúmania účelu noriem a bez ohľadu na ústavou zaručené práva poškodených i na ustálenú judikatúru v tejto veci. V prípade žalobcu námietku premlčania bolo potrebné kedy trestné konanie trvalo 9 rokov a 7 mesiacov považovať za v rozpore s dobrými mravmi a výkon práva tým spôsobuje neprímeranú tvrdú šikanu a to s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu. Žalobca v konaní uviedol, že nahrádzanie majetkovej ujmy nie je náhradou škody, preto sa na ňu nevzťahujú ustanovenia zák. č. 514/2003 Z.z. o premlčaní, pretože tieto upravujú len premlčanie náhrady skutočnej škody a ušlého zisku nie premlčanie náhrady nemajetkovej ujmy. Na tento prípad je potrebné aplikovať všeobecnú 3-ročnú premlčaciu dobu, ktorá vyplýva z ustanovení Občianskeho zákonníka. Tento nárok nemôže byť premlčaný, pretože táto začína plynúť nasledujúcim dňom po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcu a to uznesením o zastavení trestného stíhania. S ohľadom na ním produkované dôkazy považuje sa nesprávne tvrdenie súdu, že predpoklady vzniku škody neboli špecifikované a, že boli špecifikované až v záverečnej reči právnej zástupkyne. Namietal tiež nesprávne vyhodnotenia dôkazov zo strany súdu prvej inštancie. V neposlednom rade namietal nezrozumiteľnosť, nepreskúmateľnosť rozsudku, ale aj nesprávne zamietnutie návrhu na doplnenie dokazovania, keď súd tieto návrhy zamietol s konštatovaním, že nie je úlohou súdu nahrádzať dôkaznú povinnosť strany sporu. V odvolacom návrhu žalobca požadoval, aby tento neudržateľný, nepreskúmateľný rozsudok odvolací súd zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, alebo vo veci sám rozhodol.

10.K uvedenému odvolaniu podala žalovaná vyjadrenie s tým, že sa v celom rozsahu stotožňuje s výrokmi odvolaniu napadnutého rozsudku súdu a sú dané a má za to, že nie sú dané dôvody na jeho zrušenie a navrátenie veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Požadovala, aby odvolací súd odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil. Pokiaľ ide o argumentáciu žalobcu, že v zmysle konštantnej judikatúry Najvyššieho a Ústavného súdu SR námietka premlčania môže byť v rozpore s dobrými mravmi tak k tomu uviedla, že rozpor uplatnenej námietky premlčania s dobrými mravmi pokiaľ ide o objektívnu premlčaciu dobu ešte podľa § 22 ods. 2 zák.č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, resp. podľa § 19 ods. 2 zák.č. 514/2003 Z.z. judikatúra konštantne viaže na uplynutie premlčacej doby ešte pred právoplatným oslobodením žalobcu, resp. iným rozhodnutím, z ktorého je zrejma nezákonnosť rozhodnutia od ktorého sa odvodzuje vznik škody (nález Ústavného súdu SR sp.zn. III.ÚS44/2017, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1Cdo/203/2018). Táto žalobcom predstretá judikatúra by bola použiteľná aj v prípadoch, ak by síce premlčacia doba neuplynula celá skôr než bol žalobca právoplatne oslobodený spod obžaloby, avšak zostatok premlčacej doby po oslobodení žalobcu by bol neprímerane krátky, čo by znemožňovali žalobcovi riadne uplatniť svoj nárok, a to pripraviť a podať žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na príslušnom orgáne a následne žalobu. V napadanej veci sa k žalobcovi začala plynúť subjektívna doba oznámením uznesenia o zastavení trestného stíhania 23.12.2019 a objektívna lehota mu uplynula až 9.7.2020. Žalobca mal teda viac ako polroka na to, aby si svoj nárok na náhradu škody uplatnil, čo však neurobil. Žiadosť o predbežné prerokovanie nároku si uplatnil žalobca po uplynutí 19 mesiacov a 6 dní t. j. 15.2.2022, teda po uplynutí 19 mesiacov a 6 dní po uplynutí objektívnej lehoty. Toto nemôže byť vyhodnotené v neprospech žalovanej v podobe konštatovania, že práve štát je zodpovedný za márne uplynutie 10-ročnej objektívnej premlčacej doby. Pokiaľ žalobca cituje uznesenie Najvyššieho súdu SR 7Cdo/28/2022 z 27.4.2023 a 3Cdo/3/2018 zo dňa 13.12.2018 k tomu žalovaná strana uviedla, že v týchto prípadoch ide o skutkové i iné veci, ktoré si žalobca vyvodzoval nárok na náhradu škody z nesprávneho úradného postupu a navyše ku ktorému došlo ešte za účinnosti zák.č. 58/1969 Zb. V tomto prípade si však žalobca uplatnil nárok na náhradu škody za nezákonné rozhodnutie a toto nezákonné rozhodnutie bolo vydané už za účinnosti zák.č. 514/2003 Z.z.. Platná právna úprava zákonom č. 514/2003 Z.z. upravuje dĺžku premlčacej doby, začiatok

jej plynutia ako aj osobitný prípad prerušenia jej plynutia a toto ustanovenie sa okrem náhrady škody a ušlého zisku vzťahuje aj na náhradu nemajetkovej ujmy a to s poukazom na ust. § 17 cit. zák.. Neobstojí preto tvrdenie žalobcu v odvolaní, že náhrada nemajetkovej ujmy nie je náhradou škody a preto sa ňu nevzťahuje ust. zák.č. 514/2003 Z.z. o premlčaní. Čo sa týka citácie rozsudku Najvyššieho súdu SR zo strany žalobcu sp.zn. 3Cdo/191/2017 zo dňa 21.6.2018 tak tento rozsudok nerieši obdobnú problematiku aká je v posudzovanom prípade, pretože predmetom sporu v tejto veci je náhrada nemajetkovej ujmy za účinnosti zák.č. 58/1969 Zb.. Tento zákon neupravoval inštitút nemajetkovej ujmy a neobsahoval definíciu pojmu škoda a tak s odkazom na ust. § 20 tohto zákona bolo potrebné vychádzať subsidiárne z ustanovení Občianskeho zákonníka. Preto sa nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v tam posudzovanom prípade premlčoval vo všeobecnej 3-ročnej premlčacej dobe v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka. Zákon č. 514/2003 však definuje škodu v ust. § 17 a v rozsahu náhrady škody k tomu patrí aj nemajetková ujma a tak sa ustanovenie § 19 týkajúce sa lehôt premlčania vzťahuje aj na nemajetkovú ujmu. Pokiaľ súd prvej inštancie nárok žalobcu zamietol z dôvodu jeho premlčania nebolo vôbec potrebné vykonávať dôkazy vo veci samej, a preto je nepodstatná námietka žalobcu, že rozsudok súdu prvej inštancie je v tomto smere nepreskúmateľný a nezrozumiteľný.

11. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd podľa § 34 CSP prejednal odvolanie žalobcu ako podané včas a oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 a § 380 CSP a z hľadiska uplatneného odvolacieho dôvodu a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 16.11.2023, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ustanovenia § 219 ods. 1, 3 CSP, § 378 ods. 1 CSP a § 385 ods. 1 CSP a contrario.

12. Žalobca v odvolaní uplatnil odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. b/, d/, e/, f/, h/ CSP.

Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP je naplnený, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Ide o taký procesný postup súdu, ktorým sa strane sporu odnímajú tie procesné práva, ktoré mu zákon priznáva. Vo všeobecnosti ide o taký postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. K odňatiu možnosti pred súdom konať dochádza tiež vtedy, keď súd nedostatočne odôvodní svoje rozhodnutie, t.j. že dôvody rozhodnutia nespĺňajú požiadavky kladené ustanovením § 220 ods. 2,3 CSP.

Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. d/ CSP dopadá na akékoľvek pochybenia v procesnom postupe súdu, ktoré nie sú subsumovateľné pod ostatné odvolacie dôvody, avšak len za predpokladu, že mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (napr. nesprávne realizovaná manudukčná povinnosť súdu a pod.).

Nevykonanie relevantných dôkazov (dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. e/ CSP) je pochybením súdu vtedy, ak zamietne návrh na vykonanie dôkazu, ktorý je spôsobilý priniesť ďalšie relevantné skutkové zistenia a ktorého vykonanie je prípustné. Vyhodnotenie potenciálnej relevancie navrhovaného dôkazu a prípustnosti jeho vykonania je doménou súdu.

Podstata odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. f/ CSP spočíva predovšetkým v nesprávnom postupe súdu prvej inštancie pri hodnotení výsledkov dokazovania. Dôsledkom toho, že súd berie do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplývajú alebo neboli účastníkmi prednesené, prípadne neprihliada na skutočnosti, ktoré boli preukázané, či vyplývajú z prednesov účastníkov. Nesprávne skutkové zistenia môžu byť aj výsledkom logických rozporov pri hodnotení dôkazov s osobitným zreteľom na závažnosť, zákonnosť a pravdivosť získaných poznatkov.

K naplneniu odvolacieho dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP, a teda k právnym vadám rozhodnutia dochádza v prípadoch, ak súd na zistený skutkový stav neaplikoval právnu normu vôbec, alebo ak zvolil nesprávnu právnu normu, alebo ak aplikoval normu správnu, ale nesprávne ju interpretoval a nesprávne ju na zistený skutkový stav aplikoval.

13. V prejednávanej veci odvolací súd dospel k záveru, že tieto odvolacie dôvody nie sú naplnené. Rozsudku súdu prvej inštancie nemožno vytknúť, že by súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov, alebo z prednesov účastníkov nevyplývajú a ani inak nevyšli za konania najavo, tiež nebolo zistené, že by na zistený skutkový stav súd prvej inštancie aplikoval nesprávne zákonné ustanovenie alebo použité zákonné ustanovenie nesprávne vyložil. Súd prvej inštancie svoje zamietavé svoje rozhodnutie založil na konštatovaní premlčania nároku žalobcu a v tomto smere jeho rozsudok kritériá riadneho odôvodnenia podľa § 220 ods. 2 CSP.

14. Odvolacie námietky odvolateľa boli už predmetom dokazovania pred súdom prvej inštancie, ktorý sa s nimi vysporiadal pri rozhodovaní v danej veci. Ani ďalšie skutočnosti uvedené v odvolaní neumožňujú odvolaciemu súdu prijať iné závery a nie sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého výroku rozsudku, preto odvolací súd rozsudok napadnutý odvolaním ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP.

15. Odvolací súd poukazuje na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie a na zdôraznenie jeho správnosti uvádza:

16. Žaloba bola súdom prvej inštancie zamietnutá pre premlčanie nároku, s čím sa nestotožnil žalobca a podal proti tomuto rozsudku odvolanie. Namietal nesprávne právne posúdenie, ak súd prvej inštancie považoval jeho nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zák. č. 514/2003 Z.z., pretože mal použiť všeobecnú trojročnú premlčaciu lehotu podľa Občianskeho zákonníka a vytýkal súdu, že vôbec prihliadol na námietku premlčania napriek tomu, že je to proti dobrým mravom.

17. Premlčanie je kvalifikované uplynutie času, v dôsledku ktorého nárok (súdnu vymáhateľnosť) možno odvrátiť námietkou premlčania. Je to uplynutie času určeného v zákone na vykonanie práva, ktorý uplynul bez toho, žeby právo bolo vykonané, v dôsledku čoho môže povinný subjekt brániť súdному uplatneniu práva námietkou premlčania. Použitie tejto námietky má za následok zánik nároku patriaceho k obsahu práva, t.j. zánik jeho súdnej vymáhateľnosti, v dôsledku čoho premlčané právo nemožno oprávnenému súdom priznať. Premlčaním právo nezaniká, iba sa oslabuje a trvá ďalej vo forme naturálneho záväzku, čo znamená, že jeho uplatniteľnosť je obmedzená na dobrovoľné splnenie zo strany povinného subjektu. Premlčacia doba začína plynúť odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

18. Podľa § 19 ods. 1 veta prvá, ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci právo na náhradu škody sa premlčí za tri roky odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode. Lehota neplynie počas predbežného prerokovania nároku podľa § 15 odo dňa podania žiadosti do skončenia prerokovania, najdlhšie však počas šiestich mesiacov.

19. Podľa § 17 ods. 2 citovaného zákona v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadostučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

20. Pokiaľ sa žalobca odvoláva na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR a Ústavného súdu SR v súvislosti s posudzovaním premlčania a uplynutím tak objektívnej i subjektívnej lehoty, aj odvolací súd zastáva názor, že tieto rozhodnutia na posudzovaný prípad nemožno aplikovať. Je potrebné dať za pravdu žalovanej, že judikatúra Najvyššieho a Ústavného súdu SR ohľadne rozporu uplatnenej námietky premlčania s dobrými mravmi pokiaľ ide o objektívnu premlčaciu dobu sa vzťahuje na prípady posudzované ešte podľa zák. č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Zákon č. 514/2003 Z.z., ktorý je aplikovaný na tento spor má svoje vlastné ustanovenie u premlčacích dobách a to vrátane nemajetkovej ujmy, ktorej úhrada je v tomto zákone upravená v § 17 ods. 2-4. Ide teda pri posudzovaní premlčania o súvisiaci nárok, neoddeliteľný od nároku na náhradu škody podľa ods. 1 tohto ustanovenia. Pre vyvodenie záveru o existencii dôvodov umožňujúcich posúdenie vnesenej námietky premlčania ako odporujúcej dobrým mravom musia byť prítomné také dôvody na strane žalobcu po skončení trestného stíhania z hľadiska uplatňovania jeho nárokov podľa zák. č. 514/2003 Z.z., ktoré mu bránili nárok uplatniť v premlčacej objektívnej desaťročnej lehote, ktoré by boli spôsobilé uvedený záver urobiť, avšak ani odvolací súd také dôvody nezhliadol (napr. nemoc žalobcu a pod.). Zároveň nebola tvrdená ani z dokazovania nevyplývula skutočnosť, že by žalovaný svojím konaním alebo opomenutím žalobcovi bránil vo výkone jeho práva podať včas žalobu na súd a námietku premlčania vzniesol v snahe poškodiť žalobcu, ale naopak, sledoval ňou cieľ, ktorý je s premlčaním. Podľa názoru odvolacieho súdu prvej inštancie neopomenul špecifické okolnosti prípadu a problematiku premlčania dovolateľom uplatneného nároku posúdil príliehavo.

14. Žalobca považuje rozhodnutia súdov za nespravodlivé voči jeho osobe, no skutočnosť, že sa s názorom súdov nižších inštancií nestotožňuje sama osebe nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

21. Tiež je potrebné prisvedčiť žalovanej, že judikatúra, na ktorú poukazuje žalobca už podľa § 19 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z. sa viaže na uplynutie premlčacej doby ešte pred právoplatným oslobodením

žalobcu, resp. iným rozhodnutím, z ktorého je zrejma nezákonnosť rozhodnutia od ktorého sa odvodzuje vznik škody, čo nie je posudzovaný prípad. Tvrdenie žalobcu, že prihliadnutím súdu na námietku premlčania pre uplynutie objektívnej premlčacej lehoty je šikanou podľa názoru odvolacieho súdu neobstojí. Žalobca totiž pri náležitej (a vôbec nie prehnanej) opatrnosti mal čas na uplatnenie svojho nároku včas, bez toho, aby mu objektívna premlčacia lehota uplynula.

22. Ak namietal žalobca nesprávne vyhodnotenia dôkazov zo strany súdu prvej inštancie, nesprávne zamietnutie návrhu na doplnenie dokazovania a v tejto súvislosti aj nezrozumiteľnosť a nepreskúmateľnosť rozsudku, odvolací súd dáva do pozornosti, že žaloba bola zamietnutá pre premlčanie nároku žalobcu, preto tieto odvolacie námietky sú bez relevancie na vecnú správnosť preskúmavaného rozhodnutia.

23. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil vrátane súvisiaceho výroku o trovách konania.

24. O nároku na náhradu trov celého konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 396 ods. 1,2 v spojení s ust. § 255 ods. 1 a § 256 ods. 1 CSP. Žalobca bol v odvolacom konaní neúspešný, nemá preto právo na náhradu trov konania, úspešnej žalovanej preukázateľné trovy odvolacieho konania nevznikli.

25. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).